

”Kuinka oivallan potilaan hengellisen hädän?”

Diakonissa Marjut Lukkarinen

**"Anna sydän avara,
anna sieluun tuulla.
Silmille suo valoa,
anna korvat kuulla...
että ihmisissä - hiljaa kärsivissä
sinut näkisin."**

- Jaakko Löytty ja Anna-Mari Kaskinen

Lähtökohtana potilaan kohtaamisessa on se, että ihminen on kokonaisuus, jossa olennainen osa on hengellisyydellä. Jos haluamme kohdata ihminen kokonaisuutena, on otettava siis myös hengellisyys huomioon. Kun ihminen sairastaa ja kohtaa erilaisia kriisejä elämässään, hän joutuu usein pysähtymään elämän peruskysymysten äärelle ja usein juuri näiden kriisien keskellä herää ihmiselle hengellinen hätä. Epätoivon ja hengellisen hädän taustalla on monesti pelko yksinjäamisestä ja hylätyksi tulemisesta. Joku ei pelkää niinkään kuolemaa vaan itse kuolemista ja siihen liittyviä mahdollisia kipuja tai "toisten armoille jäämistä". Näihin pelkoihin tuo turvaa toisen läsnäolo, sellainen, mikä välittää huolenpitoa, rakkautta ja ottaa huomioon myös potilaan hengelliset tarpeet. Hengellisyyden huomioiminen on lähimmäisenrakkautta ja hoivaamista mikä tuo turvaa.

Hengellisen avun tarve voi ilmetä hyvin moninaisesti: sanattomasti: ilmeet, eleet, pelkotilat, itku. Suoraan sanallisesti voidaan pyytää esimerkiksi esirukousta. Monesti pelkoa ja avun tarvetta potilas saattaa ”naamioida” hurtilla huumorilla ja vitseillä. Tärkeää on, rohkenemme näissä tilanteissa pysähtyä potilaan luo, kuunnella, kysellä ja olla aidosti läsnä. Toisen ihmisen kohtaaminen aidosti vaatii auttajan kypsyyttä. On jollain tasolla oltava sinut itsensä ja hengellisten asioiden kanssa. Emme voi, emmekä saa olettaa mitään, vaan on kuljettava autettavan vierellä, hänen tahdissaan ja kysyttävä, mitä hän tarvitsee. Aito läsnäolo vaatii hoitajalta rohkeutta ja itsensä likoon laittamista. Meistä kukin kuljettaa mukanaan kokemuksiaan eletystä elämästä ja kohtaamistamme ihmisistä. Nämä kokemukset ovat "koulunamme"; tietona ja taitona lähimmäisemme kohtaamisessa. Kenties negatiiviset kokemukset ovat myös esteenä kohtaamiselle? Koulutus ja ammatin tuoma kokemus auttavat kriisissä olevan ihmisen kohtaamisessa, mutta se ei suinkaan ole välttämättömyys eikä vaatimus.

Mitä jokainen hoitaja voi tehdä kohdatakseen potilaan hengelliset tarpeet ilman, että hänellä on oma kristillinen vakaumus? Seuraavassa listaus joistakin konkreettisista asioista, jotka voivat olla apuna hengellisessä hoitamisessa: läsnäolo ja kuunteleminen, asioiden rehellinen ääneen sanominen, sielunhoidon/hengellisen hoidon järjestäminen ja mahdollistaminen esim. sielunhoitaja sairaalasta tai seurakunnasta, Raamatun lukeminen esim. Psalmit, hengellinen musiikki, laulaminen, hengellisen kirjallisuuden tarjoaminen tai ääneen lukeminen ja rukoileminen. Virsikirjan lopusta löytyvät toimitusten kaavat sekä takasisäkannesta rukouksia.

”Olen tässä, olen läsnä, mitä toivot, että sinulle tekisin?”

Lähteitä:

Jukka Paarma 15.2.2005 Piispainkokouksen avajaispuhe:

”Onko ihminen oman elämänsä ja myös kuolemansa herra?”

Juuan saattohoidon kehittämisprojekti:

vertaisarviointi ja – tuki auttavat aitoon kohtaamiseen (kehittämishanke)

Merja Mäkisalo 2001

Lahden DIAK: Hoitoteologian
ja hengellisen hoitotyön luennot 2000

Sairaanhoitajalehti 2/2004:

”Sairaanhoitaja ja hengellisyys- kuinka kohtaamme lähimmäisemme”
kirj. Aune Harju